

Hand-out:

DORCAS

Datum: 30-10-2022

Bijbelgedeelte: Handelingen 9:36-43

Preek: Ds Hoolwerf

Hand-out: Harmen Quast

Handelingen 9:36–43

³⁶ In Joppe woonde een leerlinge die Tabita heette, in onze taal is dat Dorkas. Ze deed veel goeds voor anderen en gaf vaak aalmoezen. ³⁷ Maar juist in die tijd werd ze ziek en stierf. Ze werd gewassen en in het bovenvertrek opgebaard. ³⁸ Omdat Lydda dicht bij Joppe ligt, stuurden de leerlingen, die gehoord hadden dat Petrus daar was, twee mannen naar hem toe met het dringende verzoek om direct bij hen te komen. ³⁹ Petrus ging meteen met hen mee. Na zijn aankomst werd hij naar het bovenvertrek gebracht, waar de weduwen om hem heen kwamen staan en hem huilend de tunica's en mantels lieten zien die Dorkas nog maar pas gemaakt had. ⁴⁰ Petrus stuurde iedereen weg, waarna hij knielde om te bidden. Na het gebed draaide hij zich om naar het lichaam en zei: 'Tabita, sta op!' Ze opende haar ogen, en toen ze Petrus zag ging ze rechtop zitten. ⁴¹ Hij nam haar bij de hand en hielp haar overeind, en toen hij de heiligen en de weduwen weer binnengeroepen had, liet hij hun zien dat ze weer leefde. ⁴² Dit voorval werd in heel Joppe bekend en velen gingen in de Heer geloven. ⁴³ Petrus bleef nog enige tijd in Joppe, bij Simon, een leerlooier. ¹

Een korte beschrijving/typering van de Bijbelse persoon Tabita / Dorkas:

- woont in Joppe;
- was leerling (μαθήτρια) van Jezus;
- deed veel goeds voor anderen;
- gaf vaak aalmoezen;
- maakte tunica's en mantels voor (arme) weduwen;
- werd ziek en stierf;
- spreekt niet, anderen spreken goed over haar.

Exegetische kanttekeningen over de persoon en het bijbehorende tekstgedeelte:

- Joppe / Jaffa, kuststad onder Romeinse controle, waar nu Tel Aviv zit, een kilometer of 16 van waar (Lydda) Petrus in het voorgaande zich bevond en waar hij vandaan gehaald wordt.
- Vertaling vers 36 komt iets minder krachtig over dan het Grieks (αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν² καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.) continu doende, veel en vaak is prima vertaald, maar het lijkt er nog iets sterker te staan. Ze was constant bezig met goede werken.

¹ [De Nieuwe Bijbelvertaling](#) (Nederlands Bijbelgenootschap, 2004), Hnd 9:36–43.

- Waarom is er daar een kerk? Gevluchte christenen uit Jeruzalem of misschien Fillipus (8:40) op weg naar Caesarea hier langskomen, in ieder geval mensen met een missie die ingeschakeld waren.
- ‘tunica's en mantels’ = boven- en onderkleding – niet t-shirts en onderbroeken maar kleding van toen die we nu niet echt meer hebben, vooral de kleding die mensen nodig hadden, complete sets.
- Vers 41, wonder van God ter bemoediging van de gelovigen en ter ondersteuning van de missie, het gevolg (vers 42) is geloof. (Petrus en Dorcas spreken na niet na het wonder, alleen dat velen geloven wordt genoemd!)
- De dubbele [naamstelling](#) wijst op een Griekse vrouw van Joodse afkomst, misschien wel actueel gevalletje van dubbele nationaliteit. De betekenis van de Aramese en de Griekse naam is gelijk: gazelle (soms vind je hert, of heel soms wilde geit). De sierlijkheid van de gazelle wordt vergeleken met het sierlijke van het geven, doet haar naam eer aan of heeft de naam als erenaam door haar gedrag verworven.² De dubbele naamstelling wijst ook op de plek / plaats waar haar missie plaatsvindt, snijvlak van twee culturen, onder verschillende talen en culturen.
- Opvallend is het navolgen/ nadoen van Jezus in het wonder – parallellen met het dochtertje van Jairus ‘Talitha koemi’ = ‘Meisje, sta op’ misschien wel woordspel met ‘Tabita sta op’.
- Niet alleen opvallende parallellen met Jezus trouwens, ook opvallende lijnen met Oudtestamentische verhalen van Elia en Elisa (1 Koningen 17:19 & 2 Koningen 4:10) Wat Petrus wel doet en Jezus niet is knielen, vingerwijzing naar dat het de kracht van Jezus is die het wonder doet, niet het gebed van Petrus.
- Μαθήτρια komt nergens anders in de Bijbel voor, de vorm maakt het niet uniek, ‘een zekere vrouwelijke discipel’ is logischer vertaald dan ‘DE vrouwelijke discipel’, dus wel een uniek woordje in de Bijbel maar geen uniek fenomeen.³
- Vers 38 laat doorschemeren dat wonderen ook toen toch uitzonderlijk waren, de leerlingen sturen mensen om Petrus te halen, ze knielen niet zelf neer en bidden om opstanding van de dood.
- Dorcas zoekt zelf het wonder niet (op) idem Eneas in Lydda een paar verzen terug.
- De opstanding van Dorcas laat zien dat Jezus de dood heeft overwonnen en markeert de volgende stap in de missie van de kerk richting de volken / het heidendom.⁴ Vers 43 onderstreept deze stap ook, de leerlooiër is voor Petrus geen logische keuze, maar dit is misschien teveel uitweiden en afleiden van de kern.
- Het wonderverhaal haalt misschien de spotlight af van Dorcas en die gaat als snel naar het gebed van Petrus, maar is wat Dorcas doet niet minstens een net zo groot wonder, zoals Petrus Jezus houding kopieert doet Dorcas wat Jezus deed. Uiteindelijk moet de spotlight niet op Dorcas of Petrus maar op Jezus natuurlijk.
- Dorcas maakt haar kleding zelf. Dit staat in contrast met een veel gehoorde uitleg dat ze rijk was en gaf van haar overvloed. Rijken kopen in de regel hun kleding en maken die niet zelf.

² Robert Jamieson, A. R. Fausset, en David Brown, [Commentary Critical and Explanatory on the Whole Bible](#), vol. 2 (Oak Harbor, WA: Logos Research Systems, Inc., 1997), 185.

³ Mikeal C. Parsons, [Acts](#), Paideia Commentaries on The New Testament (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2008), 138.

⁴ John D. Barry e.a., [Faithlife Study Bible](#) (Bellingham, WA: Lexham Press, 2012, 2016), Hnd 9:36–43.

Waarschijnlijker lijkt het dat ze in haar eigen armoede (alles) gaf wat ze kon, haar eigen (hand)werk. Het verhaal legt het verband niet letterlijk, maar een relatie tussen haar zwoegen en *'juist in die tijd werd ze ziek'* is niet geheel onlogisch. Misschien heeft haar missie haar wel alles gekost.⁵

⁵ Mikeal C. Parsons, [Acts](#), Paideia Commentaries on The New Testament (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2008), 139.

Enkele praktische, missionaire, pastorale aandachtspunten die hieruit opkomen:

- Dorcas wordt ziek en gaat dood. (pijn)
- Dorcas wordt weer levend. (maar diegene die wij missen, is niet opgewekt)
- Dorcas als voorbeeld waardoor mensen prestatiedruk door ervaren, zo goed kan ik het niet, ik schiet te kort.
- We verdienen de hemel niet door het doen van goede daden, we doen goede daden uit dankbaarheid voor/aan/uit de hemel.
- Als je zelf krap zit in je tijd en/of geld, hoe kun je dan goed zijn voor anderen en veel aalmoezen geven? Kan/mag je ook ontvangen?
- Iets geven aan de voedselbank, een leuk projectje voor asielzoekers en geven via de ArkApp en we zijn weer rond? Is het obligaat gemakkelijk, of kost het ons iets? Moet dan? Blijmoedig geven, hoe wordt dat onze levenshouding?
- Woord en daad hand in hand? Of puur (en alleen) inspireren door wat je doet, laat mensen maar komen met vragen... of balans zoeken en vinden?

Verwerkingsvragen of opdrachten om in een kring verder mee aan de slag te gaan:

- Dorcas (Tabita uit de Bijbel) laat de waarheid zien door daden.
"Geen woorden maar daden!" (Feyenoord)
"Verkondig het evangelie, desnoods met woorden" (Franciscus van Assisi?)
Gebruik jij liever woorden of daden om Gods liefde te laten zien?
Is het goede nieuws doorgeven met alleen woorden, of alleen daden mogelijk?
- Ken jij mensen die lijken op Dorcas?
Zie je gevolgen van hun gedrag?
- Dorcas (het goede doel genoemd naar Tabita) investeert in duurzame verandering, hun missie statement luidt: "Wij hebben liefde en hoop voor mensen in nood. Bij armoede, uitsluiting en crisis creëren we mogelijkheden voor hen om tot bloei te komen. Zo volgen we Jezus Christus." Hoe volgen wij Jezus Christus?
- **In plaats van een Bijbelstudie of preekbespreking met elkaar dingen maken en weggeven? Of verzin een andere diaconale manier waarop jullie met jullie talenten iets moois kunnen doen voor je/de omgeving.**
- Doe je genoeg? Geef je genoeg?
Hoe zorg je dat je jezelf niet gek maakt, overvraagd het nooit genoeg is?
Of vragen we juist veel te weinig van onszelf en elkaar?
Hoe vinden we rust in God als we veel goeds voor anderen willen doen en vaak aalmoezen willen geven? Of lukt dit pas ALS we rust vinden in God?
Hebben jullie tips voor elkaar om hierin leerling van Jezus te zijn?